

JÄSENTIEDOTE

2/2021

Kutsu syyskokoukseen 27.11.2021

Ilmoittaudu
syyskokoukseen
14.11. mennessä!

SUOMEN tietokirjailijat ry:n sääntömääräinen syyskokous pidetään **lauantaina 27. marraskuuta 2021 klo 10.00 Helsingissä** Radisson Blu Royalissa, Runeberginkatu 2. Kokoukseen voi osallistua etäyhteyksin tai paikan päällä. Paikan päälle otetaan enintään sen hetkisten rajoitusten mukainen määrä osallistujia ilmoittautumisjärjestyksessä.

Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 6 § mainitut asiat. Kokouksessa valitaan yhdistyksen hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle, vahvistetaan toimintasuunnitelma ja jäsenmaksujen suuruus vuodelle 2022, päätetään vuoden 2022 tulo- ja menoarviosta sekä vahvistetaan puheenjohtajan ja hallituksen jäsenten palkkiot vuodelle 2022.

Syyskokouksesitelmän pitää tietokirjailija **Maria Pettersson**

otsikolla *Miten minusta tuli tietokirjailija?* Esitelmä välitetään myös etäosallistujille. Ennen kokousta on tarjolla aamiaisen ja syyskokouksen jälkeen lounas.

ILMOITTAUTUMINEN

Syyskokoukseen ilmoittaudutaan verkkolomakkeella viimeistään 14.11. Käytännön järjestelyistä tiedotetaan tarkemmin kokoukseen ilmoittautuneille. Kokousmateriaalit ja osallistumisohjeet lähetetään ilmoittautuneille sähköpostitse erillisessä jäsenkirjeessä.

Lisätiedot ja ilmoittautuminen:

www.suomentietokirjailijat.fi/kirjailijalle/tapahtumat/syys-ja-kevatkokous/syyskokous-etana-ja-helsingissa-27.11.2021

Hallituksen jäsenten vaali kaudelle 2022–2024 – Ilmoittaudu ehdokkaaksi viimeistään 31.10.

YHDISTYKSEN kevätkokouksen valitsema vaalivaliokunta piti järjestäytymiskokouksen 18.8.2021. Valiokunnan puheenjohtajaksi valittiin **Katariina Vuori** ja varapuheenjohtajaksi **Karo Hämäläinen**. Muut jäsenet ovat **Olli Haapanen**, **Anne Helttunen**, **Outi Mäki** ja **Titta Putus-Hilasvuori**. Sihteerinä on toiminnanjohtaja. Kokouksessaan valiokunta sopi menettelytavoista, joilla halukkaat voivat ilmoittautua ehdokkaiksi yhdistyksen hallituksen vaaliin ja joilla ehdokkaat voivat esittäytyä jäsenistölle.

Yhdistyksen hallituksessa on puheenjohtajan lisäksi yhdeksän jäsentä. Hallitus muun muassa hyväksyy yhdistyksen uudet jäsenet ja päättää apurahoista sekä hoitaa yhdistyksen asioita. Hallituksen jäsenille maksetaan kokouksista kokouspalkkio. Enimmäisaika hallituksessa on kolme kolmivuotiskautta.

Syyskokouksessa valitaan kolme hallituksen jäsentä vuosille 2022–2024. Hallituksesta ovat erovuorossa **Kai Myrberg**, **Anne Mäntynen** ja **Tuula Uusi-Hallila**.

Yhdistyksen varsinainen jäsen voi asettua ennakkoon ehdokkaaksi hallituksen jäseneksi ilmoittamalla siitä kirjallisesti yhdistykselle (toimisto@suomentietokirjailijat.fi) sun-

nuntaihin 31. lokakuuta 2021 mennessä. Kirjallisen ilmoittautumisen liitteenä ehdokkaita pyydetään lähettämään itsestään ja tavoitteistaan esittely minä-muodossa (max 2 000 merkkiä) ja valokuva. Kirjoitathan viestin otsikkoon "Ilmoittautuminen ehdokkaaksi hallituksen vaaliin".

Esittelyssä voi kertoa lyhyesti esimerkiksi siitä, kuka olet ja mitä teet työkseksi, millaisia tietokirjoja olet julkaissut ja millaisien asioiden edistämisestä olisit kiinnostunut. Ehdokkaiden lähettämät esittelyt ja kuvat julkaistaan yhdistyksen verkkosivuilla perjantaina 5. marraskuuta 2021.

Vaalivaliokunta valmistelee syyskokoukseen esityksensä, jossa ovat kaikkien vaalikelpoisten ehdokkaiden omat esittelyt sekä valiokunnan suositukset perusteluineen. Vaalivaliokunnan puheenjohtaja esittelee suositukset kokouksessa.

Ehdokas voi käyttää syyskokouksessa esittely- tai linjapuheenvuoron, jonka jälkeen ehdokkaalle voidaan esittää kysymyksiä. Syyskokouksen osanottajat voivat myös käyttää kannatuspuheenvuoroja.

Lisätiedot:

www.suomentietokirjailijat.fi/kirjailijalle/tapahtumat/syys-ja-kevatkokous/hallituksen-jasenten-vaali-kaudelle-2022-2024

Ilmoittaudu syyskokoukseen 14.11. mennessä!

Mitä tietokirjailijan tulee tietää avoimesta julkaisemisesta?

Viime aikoina on omaksuttu suosituksia ja käytäntöjä niin sanotusta avoimesta julkaisemisesta (open publishing). Jotkin tietohuollon organisaatiot ovat esimerkiksi esittäneet CC-lisenssin käyttöä perustellen sitä ”kansallisilla” linjauksilla. Yleisin CC-lisenssi eli CC-BY vie tekijältä käytännöllisesti katsoen kaikki olennaiset oikeudet. Nimitäin tämän lisenssin antamisen jälkeen ”Teosta saa käyttää, jakaa ja muokata vapaasti myös kaupallisessa tarkoituksessa.”

Eri instituutiot, kuten yliopistot ja oppilaitokset mutta myös rahoittajat, ovat edellyttäneet avointa julkaisemista. Tämä on kuitenkin ristiriidassa tekijänoikeuden yksinoikeusperiaatteen kanssa, joka perustuu lakiin ja kansainvälisiin sopimuksiin.

Tekijänoikeudet eivät ole hävinneet mihinkään. Avoimeen julkaisemiseen ei voida myöskään ketään pakottaa. Jo rinnakkaisallentaminen vapaan julkaisemisen mahdollistamiseksi vaatisi oikeudellisesti laissa säätämistä. Tämä tarkoittaisi huolellisesti laadittua tekijänoikeuspoikkeusta kansalliseen lakiin huolellisine perusoikeusarvioineineen.

Tietokirjailijan on hyvä muistaa tekijänoikeutensa perustuslaissa turvattuina varallisuus- ja persoonaoikeutena. Kaikkien oikeuksien luovuttamiseen ei kuitenkaan pidä suostua. Myös oppilaitoksissa meneillään oleva trendi, jossa yritetään saada opettajia siirtämään tekijänoikeutensa oppimateriaaliin, luentoihinsa ja muuhun kuten tekemiinsä oppikirjoihin työnantajilleen, on syytä panna merkille. Meillähän ei ole yleistä työsuohdesiirtymää koskevaa

eikä sitä edellyttävää lain säännöstä. Tekijänoikeudet opettajan aikaansaamaan materiaaliin, luentoihin, oppikirjoihin ja muuhun oppimateriaaliin ovat edelleen opettajilla itsellään. Opettajien tehtäviin ei kuulu teosten ja muiden materiaalien tekeminen toisille, eikä oppilaitoksien toimialaan kuulu kustantajana toimiminen.

Tietokirjailijan kannattaa olla valpas ilmiön ja CC-lisenssin käytön suhteen. Tekijällä itsellään on aina lähtökohtainen sopimisoikeus eli esimerkiksi oikeus solmia kustannussopimus ja muutenkin päättää, missä ja miten hän tuotoksiaan kulloinkin julkaisee.

Avoin julkaiseminen on eri asia kuin avoin tieto (data). Tekijänoikeus ei ole vapaan tiedon ja sen levittämisen tai kulun este. Tietoon voi päästä tutustumaan ja sitä voi levittää vapaasti.

Pelkäsi dataksi katsottavan tiedon avoimuudesta on tulossa uutta lainsäädäntöä, erityisesti julkisesti rahoitettujen ja tuotettujen sekä viranomaisten hallussa olevien tietojen sekä näissä yhteyksissä syntyneiden tutkimusaineistojen osalta. Tässäkin yhteydessä tekijänoikeuksia kunnioitetaan, jos esimerkiksi tutkimusdatan pohjalta tehdään laajempia kirjallisia kokonaisuuksia.

Avoin julkaiseminen sinänsä ei hylkää kokonaan tekijänoikeuksia. Tekijälle tulee kuitenkin aina aidosti kuuluva perusoikeuksiin nojaava sopimusvapaus eli oikeus päättää teoksensa käytöstä julkisuudessa.

Rainer Oesch
hallituksen jäsen

Yhdistys toteuttaa jäsenkoulutuksensa tällä hetkellä pääasiassa maksuttomina webinaareina. Lisätiedot webinaareista ovat jäsenkirjeissä ja verkkosivuilla.

Oppikirjan anatomia

Ti 12.10. klo 16.00–17.15 (webinaari)

Webinaarissa kuullaan, miten oppimateriaalit syntyvät, millainen on laadukas oppimateriaali ja kuinka oppimateriaalia työstetään yhdessä kustantajan kanssa.

Esiintyjinä ovat oppikirjailijat **Hannele Cantell** ja **Kati Solastie** sekä oppikirjakustantaja **Teemu Lehtonen**. Ilmoittautuminen 10.10. mennessä verkkosivuilla.

Valokuva-arkistot tietokirjailijan työssä

To 11.11. klo 10.00–10.45 (webinaari)

Webinaarin aiheena on valokuva-arkistojen käyttö tietokirjailijan työssä. Mistä tietokirjailija löytää valokuvaaineistoja? Miten valokuvia voi kirjoissa käyttää?

Kouluttajana on tutkija ja tietokirjailija **Riitta Raatikainen**. Ilmoittautuminen 9.11. mennessä verkkosivuilla.

Olethan päivittänyt yhteystietosi?

PAINETTU JÄSENKIRJE ilmestyy kahdesti vuodessa. Tapahtumista ja aluetapaamisista tiedotetaan pääsääntöisesti vain sähköpostitse ja yhdistyksen verkkosivuilla.

Jos et saa sähköistä jäsen- ja aluekirjettä, yhdistyksellä ei ole tiedossa ajantasaista sähköpostiosoitettasi. Ilmoitathan muuttuneet yhteystietosi toimistoon (toimisto@suomentietokirjailijat.fi). Tarkistathan tarvittaessa myös roskapostikansiosi ja mahdolliset muut kansiot.

Warelius-palkinnot Juha Siltalalle ja Mervi Wäreelle

YHDISTYKSEN MYÖNTÄMÄT Warelius-palkinnot jaettiin Vanhan kirjallisuuden päivillä Sastamalassa 30.7.2021 professori **Juha Siltalalle** ja lehtori **Mervi Wäre-von Hedenbergille**. Warelius-palkinto myönnetään vuosittain tietokirjailijalle, jolla on laaja ja korkealaatuinen tietoteostuotanto tai jolla on ollut merkittävä vaikutus suomalaiseen tietokirjallisuuteen.

Juha Siltala on Suomen historian professori Helsingin yliopistossa. Hän on kirjoittanut historiateoksia mm. psykohistoriallisesta näkökulmasta. Kuva: HY.

Mervi Wäre on lehtori, oppikirjailija ja opettajankouluttaja. Hän on julkaissut äidinkielen ja kirjallisuuden, matematiikan sekä luonnontiedon oppikirjoja.

Kahdentoistatuhannen euron palkinnot rahoitetaan Kopioston keräämillä tekijänoikeuskorvauksilla. Palkinnon jakoivat yhdistyksen varapuheenjohtaja **Anne Mäntynen** sekä yhdistyksen viestintäpäällikkö **Anne Rutanen**.

KOVA LAKI

Mitä häirintää kokeva tietokirjailija voi tehdä?

Suomen tietokirjailijoiden yhdessä sananvapausjärjestö Suomen PENin kanssa tekemän jäsenkyselyn mukaan 22 prosenttia vastaajista on kohdannut häirintää tai painostusta tietokirjailijan työssään. Vaikka onneksi suurin osa tietokirjailijoista ei kohtaa häirintää, kysely paljasti, että verkkokiusaaminen on kuitenkin ongelma isolle joukolle tietokirjailijoita, tutkijoita ja asiantuntijoita.

Tietokirjailijan tai tutkijan ei tarvitse jäädä verkkokiusaamistapauksissa yksin. Suomen PEN on elokuussa julkaissut Vihapuhetyökälypakki, joka sisältää käytännön neuvoja ihmisille, jotka ovat joutuneet verkkovihan kohteeksi.

Mikäli kohtaat tai epäilet kohtaavasi verkkokiusaamista tai häirintää työssäsi, yhdistys suosittaa seuraavia PENin oppaan pohjalta laadittuja toimenpiteitä:

1 Määritä kuka sinua ahdistelee tai häiritsee? Ovatko he nimettömiä vai toimivatko he omalla nimellään? Onko todennäköistä, että viestit on lähettänyt aito henkilö vai onko kyseessä valetili? Onko viestien taustalla sama henkilö vai useampia henkilöitä?

2 Ota kuvankaappaus loukkaavasta sisällöstä, tallenna sähköpostiviestit, verkkosivustot ja kuvat kokonaisuudessaan niin sanottujen metatietojen säilyttämiseksi ja dokumentoi itsellesi

mitä tapahtui, milloin ja missä. Ellet itse halua tähän ryhtyä, pyydä kollegaa tai luotettua ystävää tekemään tämä.

3 Jos häirintä on jatkuvaa, estä tili ja tee ilmianto kyseessä olevan verkkoalustan ylläpitäjälle.

4 Jos häirintä liittyy palkkatyöhösi, kerro siitä työnantajallesi. Jos häirintä liittyy työhösi ei-työsuhteisena tietokirjailijana, tutkijana tai asiantuntijana, ota yhteyttä ammattiliittoosi tai edunvalvontajärjestösi, joka voi auttaa eteenpäin asian juridisessa selvittämisessä.

5 Jos mahdollista, ota etäisyyttä alustoihin, joilla häirintä tapahtuu.

6 Muista, että häirintä ei ole sinun vikasi. Vaikka loukkaukset tuntuisivat henkilökohtaisilta, ne eivät koske sinua henkilönä vaan jotakin, mitä trollit ja verkkokiusaajat kokevat sinun edustavan.

Vihapuhetyökälypakki Suomen PENin sivuilla:

www.suomenpen.fi/userassets/uploads/2021/08/vihapuhetyokalupakki-160821-web.pdf

Ilari Talman, juristi

Puheenjohtajan kyselytunnilla voi kysyä yhdistyksen toiminnasta

PUHEENJOHTAJAN KYSELYTUNTI pidetään **6.10. klo 16.30–18.00** verkossa Teamsin kautta.

Kyselytunnilla jäsenet voivat esittää kysymyksiä, toiveita tai palautetta yhdistyksen toiminnasta tai muista tietokirjallisuuteen liittyvistä asioista puheenjohtaja

Timo Tossavaiselle. Kysymyksiä voi lähettää etukäteen tai kyselytunnin aikana chatissa.

Ilmoittaudu 5.10. klo 12 mennessä:
www.suomentietokirjailijat.fi/kirjailijalle/ta-pahtumat/puheenjohtajan-kyselytunti

Faktahommissa-podcastissa keskustellaan tietokirjailmiöistä

YHDISTYKSEN OMA Faktahommissa-podcast käynnistyy syyskuussa. Podcastissa puhutaan tietokirjallisuuden kiinnostavista ilmiöistä, tietokirjojen kirjoittamisesta sekä kuullaan lukuvinkkejä.

Ensimmäisessä jaksossa puhutaan siitä, kuinka tietokirjailijaksi tullaan, miten kustantaja kannattaa lähestyä ja miltä oman kirjan

julkaiseminen tuntuu. Vieraina ovat tietokirjailija ja bloggaaja **Eeva Kolu** sekä kustantaja **Ville Rauvola**. Podcastin juontaa **Baba Lybeck**.

Lisätiedot ja podcastin jaksot:
www.suomentietokirjailijat.fi/yhdistys/faktahommissa-podcast

Yhdistyksen sääntömuutokset on hyväksytty

YHDISTYKSEN KEVÄTKOKOUS hyväksyi yhdistyksen sääntömuutokset ja äänestys- ja vaalijärjestyksen 20.5.2021. Patentti- ja rekisterihallitus on rekisteröinyt sääntömuutokset 25.8.2021.

Sääntöihin lisättiin mm. mahdollisuus

etäosallistumisesta kokouksiin (5 §), selkeytettiin seniorijäsenyyden ikärajaa eli seniorijäsenyyttä voi anoa siitä kalenterivuodesta alkaen, jonka aikana jäsen täyttää 70 vuotta (3 §) sekä lisäys toiminnanjohtajan tehtävästä (12 §).

Puheenjohtajan kyselytunti
6.10.

Oppikirjan anatomia -webinaari
12.10., ilmoittaudu 10.10. mennessä

Helsingin Kirjamessut
28.–31.10.

Verkkolukupiiri
2.11., 14.12., 18.1. ja 15.2.

Valokuva-arkistot tietokirjailijan työssä -webinaari
11.11., ilmoittaudu 9.11. mennessä

Jyväskylän Kirjamessut
19.–21.11.

Yhdistyksen syyskokous
27.11., ilmoittaudu viimeistään 14.11.

Hallituksen kokoukset
14.11., 8.12.

Jatkuvahakuisten apurahojen seuraava määräaika
22.11.

Tampereen Kirjafestarit
3.-4.12.

Toimisto on jouluna suljettu
22.12.2021–9.1.2022

Tieteiden yö
20.1.2022

LYHYESTI

Hae seniorijäseneksi

UUDESTA 2022 ALKAVAA seniorijäsenyyttä voi hakea **28.2.2022 klo 16.00 asti verkkolomakkeella yhdistyksen sivuilla**. Seniorijäsenyyttä voi hakea Suomen tietokirjailijat ry:n varsinainen jäsen, joka on täyttänyt tai täyttää hakuvuonna 70 vuotta ja joka on ollut yhdistyksen jäsen vähintään kymmenen vuoden ajan.

www.suomentietokirjailijat.fi/kirjailijalle/jaseneksi-liittyminen/seniorijasenyys

Toimiston puhelinpalvelun aukiolo

YHDISTYKSEN TOIMISTO palvelee jäsenyys- ja apuraha-asioissa arkisin klo 12–15 numerossa 09 4542 250, muina aikoina toimisto@suomentietokirjailijat.fi. Tapaamisista ja toimistokäynneistä on sovitava etukäteen.

Kustannussopimus- ja tekijänoikeusky-symyksissä ole yhteydessä yhdistyksen lakimieheen: ilari.talman@suomentietokirjailijat.fi / 050 304 7044. Henkilökunnan muut yhteyshenkilöt ovat yhdistyksen verkkosivuilla.

Tietokirjallisuuden verkkolukupiiri jatkuu

YHDISTYKSEN VERKKOLUKUPIIRI jatkuu talvella 2021–2022. Lukupiiri kokoontuu 2.11., 14.12., 18.1. ja 15.2. Zoomissa. Jokaiselle kerralle ilmoittaudutaan erikseen yhdistyksen verkkosivuilla. Tapaamisiin otetaan enintään 8 osallistujaa ilmoittautumisjärjestyksessä.

Marraskuussa keskustellaan **Anna-Lena Laurénin** teoksesta *Samettidiktatuuri* (Teos, 2021). Lukupiiriä luotsaa tietokirjailija ja kirjallisuusterapeutti **Päivi Kosonen**.